

lődésével, akkor az a számítástechnikának köszönhető. Amikor a komputert első ízben vonták be a szótárkészítésbe, még alig végezhettek vele szövegszerkesztésnél többet; amikor első ízben fogták komoly munkára – adatbázisok kezelésére –, a kezelhető adatmennyiség olyan csekély volt, hogy azzal aligha követhető a szleng, egy sor stílus és szakmai zsargon, a földrajzi változatok sokasága. A technika fejlődése azt is magával hozta, hogy a szótárak többek között abban versengenek, melyikük alapul nagyobb adatbázisra. Nos: a verseny jelen állása szerint a CIDE nem csupán a legnagyobb szótár, amelyet külföldi használók számára terveztek, de a készítéséhez felhasznált több mint százmillió szót tartalmazó adatbankot illetően is az első, ami nemcsak a változatok legteljesebb regisztrálását, de a legfrissebb példaanyag, a leginkább autentikus használat közreadását is lehetővé teszi.

Melyik szótárt vegyem? Melyiket ajánlom az érdeklődőnek? Melyikből éri meg az újabb kiadást is megvenni? Bizonyos, hogy a választás sokszor a kiszámíthatatlan véletlen, egyéni ízlés, vagy éppen a családi „hagyomány” dolga. Egy személyes megjegyzést talán elnéz az olvasó: jómagam a szempontunkból összevethető négy szótár közül a „Hornby”-val kezdtem, a „Longman”-okkal folytattam, s bár a Collins kiadó *Cobuild*-szótárait, legutóbb pedig a „Cambridge International”-t is sokszor forgattam, a mai napig automatikusan a Longman újabbik, 1987-es kiadásáért nyúlok. Hogy is volna ez le bármelyikük értékéből?

Ma még talán túlságosan korai volna ítéletet mondanunk az új Cambridge-szótárról. A mezőny, amelyben a CIDE-nek a következő években helyt kell állnia, egyértelműen adva van. Annyi biztosan megállapítható, hogy a konkurensok a CIDE-ben méltó vetélytársra találtak, olyanra, amelyet mostantól egyetlen szótár tervezésénél sem lehet figyelmen kívül hagyni.

Lázár A. Péter

Толковый словарь рыночной экономики

Рекламно-издательская фирма „Глория”
Москва 1993

Под редакцией Ф. А. Крутикова

Bankár, váltó, banktőke, tőzsdei spekuláció, bróker, marketing – ugye nem az orosz gazdaságot juttatják eszünkbe e szavak? Pedig jó, ha orosz megfelelőiket is elsajátítjuk, ha követni akarjuk az orosz gazdaság változásait. Ehhez nem kell feltétlenül gazdasági szakembernek vagy vállalkozónak lennünk. Elég, ha a napi társadalmi, politikai, gazdasági események akár laikusként is érdekelnek bennünket. A sajtó sem nélkülözheti a rendszerváltás óta keletkezett, vagy „újjaszületett” terminológiát.

Az orosz-magyar szótárakban, de még az egynyelvű, eddig forgalomban lévő értelmező szótárakban is hiába keressük a példaként említett és a hozzájuk hasonló szavak jelentését. Ezért ajánlható az olvasók széles körének – orosz szakos tanároknak, főiskolai és egyetemi hallgatóknak, közgazdászoknak, külkereskedőknek, a nemzetközi gazdasági együttműködés iránt érdeklődő szakembereknek – a piacgazdaság orosz értelmező szótára.

Az anyagot a jogász V. P. Taraszova által vezetett szerzői kollektíva állította össze, szerkesztője pedig a közgazdász F. A. Krutyikov professzor. A szótár mintegy 2000 címszót tartalmaz, a gazdasági élettel kapcsolatos szókészletet, az üzleti életben, a kereskedelmi levelezésben, a szerződéskötések dokumentációjában leggyakrabban előforduló, nélkülözhetetlen terminológiát. A szócikkekben a piaci viszonyokkal kapcsolatos legkülönbözőbb fogalmak sorakoznak a külkereskedelmi kapcsolatok fejlődésének, különféle kereskedelmi ügyletek, szerződések megkötésének területéről, vagy éppen a szállítmányok biztosításának, a hitelezésnek és az esetleges reklamációnak, a börzéknek és aukcióknak a szférájából. Álljon itt néhány példa az említett körből: *внешняя задолженность* „külső adósság” (a magyar megfeleltetések tőlem!); *внешний государственный долг*

„külső államadósság”; *биржевые сделки* „kötések a tőzsdén”; *страхование грузов* „teheráru-biztosítás”; *страхование имущества* „vagyonbiztosítás”; *кредитные риски* „hitelkockázat”; *кредитное соглашение* „hitelszerződés”; *аукционные товары* „aukcion értékesített áruk” stb.

A szakszavakat valamint a különféle szókapcsolatokat a szerzők az egyéb szótári szabályoknak megfelelően betűrendben adják meg. A szómagyarázatok értelmezését segíti, hogy a szakkifejezések mellett ott áll angol nyelvi megfelelőjük is. Közismert tény, hogy a gazdasági élettel kapcsolatos terminológia sokszor változtatás nélküli idegen szóként az angolból kerül be a különböző nyelvekbe. Nem kivétel az orosz nyelv sem. Ez a jelenség magyarázható a külgazdasági kapcsolatok bővülésével, az import növekedésével, a rendszerváltás előtt ismeretlen, vagy elérhetetlen amerikai tömegcikkbe beáramlásával a keleti piacokra.

A szótári anyagban való tájékozódást segíti az angol terminusok betűrendbe szedett mutatója a szótár végén, mellettük az orosz nyelvi megfelelőikkel és a lap számmal, ahol előfordulnak. Fordítók, tolmácsok, nyelvtanárok, külkereskedők számára különösen értékes lehet a szótár végén található táblázat, amely az áruszállítás feltételeinek szakkifejezéseit tartalmazza a nemzetközi szabályoknak megfelelően, utalva is azokra a különböző kódokkal. Végül egy fontos információ: hol lehet beszerezni a fentiekben ismertetett értelmező szótárt? A következő címen:

123100 Москва Шмитовский проезд 15,
Фирма „Струдничецтво”

Répási Györgyné

W E G E – Neuaustrage

Szerk.: Dietrich Eggers

Max Hueber Verlag, Ismaning, 1992

A német nyelvismeret bővítésében és elmélyítésében utat mutatni kívánó tananyagcsomagba a tankönyvön kívül gya-

korlókönyv, nyelvtankönyv, három hangkazetta és egy tanári kézikönyv tartozik. Ajánlható mindazon haladó szinten nyelvet tanuló felnőtteknek, akik igényes írott és beszélt nyelvismeretre töreksenek. A szerzők elsősorban azokra a fiatalokra gondoltak, akik Németországban szeretnék folytatni felsőfokú tanulmányaikat, vagy diplomásként német nyelvű továbbképzésen vennének részt. A tananyag témái és módszertani koncepciója ugyanakkor lehetővé teszi, hogy külföldön is – például Magyarországon az egyetemi és főiskolai nyelvórákon – jól használható legyen csoportos nyelvtanításban.

A szerkesztő kiindulási szintként a Goethe Intézet „Zertifikat Deutsch als Fremdsprache” (szokásos rövidítése ZDaF) vizsgájának legalább jó minősítését jelöli meg, a tananyag lelkiismeretes elsajátítása után pedig a „Zentrale Mittelstufenprüfung” (szokásos rövidítése ZMP) sikeres letételét ígéri. 350–400 tanórával számol, ami csak akkor tűnik reálisnak, ha a feldolgozás – főként a gyakorlókönyv tekintetében – válogatásszerűen történik.

A tankönyv 22 leckére osztott 9 témaköre nem teljesen azonos a magyarországi hivatalos nyelvvizsgák témaköreivel. Nagy hangsúlyt helyez a Németországban tanuló vagy tanulni szándékozó külföldiek világára, gondjaira. Így a magyar tanulók is betekintést nyerhetnek egy másik ország felsőoktatásába, és a magas színvonalon közvetített információk szinte kínálják az összehasonlítást. Kiváló lehetőség nyílik például nyelvórai referátum készítésére. A 12. leckében meg is tanulhatjuk, miként állítsunk össze rövid beszámolót.

Minden könyvet forgató, könyvtárba járó ember számára hasznos megtudni, milyen kritériumok alapján döntse el, hogy szüksége van-e a kezébe kerülő vagy a katalóguscédulán szereplő könyvre. Magától értetődik, hogy ennél a témánál (17. lecke) az órán is megvizsgálják majd a tanulók néhány ismeretlen kiadványt, s közben szükségszerűen használják az olyan szavakat, mint *Klappe*, *Klappentext*, *Schutzumschlag*, *Einband*, *Impressum* stb.